

RELAȚII INTERNAȚIONALE, ȘTIINȚE POLITICE ȘI ADMINISTRATIVE

REALIZAREA PRINCIPIULUI DIALOGULUI INSTITUȚIONAL PRIN STRUCTURILE ASOCIATIVE

Tatiana CIOBANU

Conform prevederilor constituționale și legale în vigoare (Legea Republicii Moldova cu privire la administrația publică locală, Legea cu privire la descentralizarea administrativă etc.), între autoritățile centrale și cele locale nu există raporturi de subordonare. În așa fel, administrația publică centrală și cea locală trebuie să colaboreze între soluționarea diferitelor probleme de interes comun. De aceea, stabilirea unui dialog instituționalizat de consultare a administrației publice locale și a structurilor sale asociative devine un element fundamental în dezvoltarea autonomiei locale și desfășurării cu succes a procesului de descentralizare.

Implicit, dialogul instituțional dispune informarea și consultarea de către stat, în timp util, a autorităților publice locale, în procesul de planificare și de luare a deciziilor, prin structurile lor asociative, asupra oricăror chestiuni ce le privesc în mod direct ori sunt legate de procesul descentralizării administrative [3].

Specialiștii în domeniu afirmă că existența unui dialog și a unei cooperări efective între nivelul central și cel local în stabilirea unei descentralizări administrative și fiscale autentice este o cerință de o importanță majoră pentru integrarea europeană a Republicii Moldova [5, p.2].

Datorită faptului că se simte o lipsă a unui dialog efectiv între autoritățile publice centrale și cele locale, o neimplicare în procesul de luare a deciziilor a tuturor părților interesate, o lipsă a unui proces bine chibzuit de discutare a diferitelor acte normative și politici guvernamentale legate de procesul de descentralizare, se accentuează necesitatea implicării permanente în domeniul consultării autorităților publice locale a structurilor asociative.

Pe parcursul unei perioade de timp se formează structuri asociative la nivel local, create din primarii satelor, ca de exemplu: *Asociația Primarilor și Colectivităților Locale din Republica Moldova*, formată la 15 martie 1998, care are drept scop apărarea drepturilor colectivităților locale în relațiile cu alte structuri statale; *Liga națională a asociațiilor de primari*, formată la 26 iulie 2000, care se preocupă de autonomia locală, *Asociația obștească, Alianța femeilor primari*. Un rol aparte revine *Asociațiilor Teritoriale ale Primarilor* din toate raioanele Republicii Moldova, fiind create pe parcursul anilor 2007-2013 și în statutul cărora persistă scopul de a implementa în

comun interesele autonomiei locale, inițierea unor forme de participare la procesul de elaborare a proiectelor de acte normative, ce vizează interesele comunităților locale.

O abordare serioasă și complexă însă revine *Congresului Autorităților locale din Moldova (CALM)*, fondat în anul 2010. Ca structură asociativă, începe să folosească metode și tehnici, datorită cărora s-a îmbunătățit semnificativ dialogul instituțional între APC și APL – cu majoritatea instituțiilor din cadrul APC, inclusiv cu Parlamentul și comisiile sale de specialitate.

Pornind de la scopul propus, și anume participarea activă și eficientă la procesul de modernizare și descentralizare a administrației publice din Republica Moldova, CALM-ul devine o asociație cu impact pozitiv asupra comunicării cu Guvernul. Analizând rapoartele de activitate pe anii precedenți, drept o direcție prioritară rămâne încheierea acordurilor de cooperare/parteneriat cu autoritățile centrale relevante în care să fie descris clar mecanismul și formele de comunicare; participarea în grupurile de lucru și organele consultative de pe lângă APC. Pe parcursul a patru ani, s-au obținut rezultate evidente, iar CALM-ul a devenit cel mai recunoscut și eficient subiect de realizare a dialogului instituțional. Toate activitățile legate de stabilirea unui dialog instituțional au fost și urmează să fie bazate pe stabilirea unui mecanism instituționalizat și sistematic de dialog între guvernarea locală și cea centrală; monitorizarea permanentă a cadrului legal; elaborarea și prezentarea factorilor de decizie a viziunii și propunerilor concrete; înaintarea către toate instituțiile guvernamentale și parlamentare relevante a propunerilor de a încheia acorduri de colaborare și de a include reprezentanții CALM în activitatea lor cu statut de membru sau observator, după caz.

La 27 mai 2012, se creează *Asociația Președinților de Raioane din cadrul CALM*, care este parte integrantă a CALM-ului și reprezintă o platformă profesională de comunicare, schimb de experiență și promovare a drepturilor și intereselor autorităților publice locale de nivelul II, având drept scop primar participarea activă și eficientă la procesul de modernizare și descentralizare a administrației publice din Republica Moldova. Implicit, se urmărește și formularea de propuneri în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative și edificarea și consolidarea unui parteneriat efectiv cu administrația publică centrală [6]. În cadrul ședințelor, Asociația sus-numită discută mai multe subiecte, dintre care și relațiile cu Cancelaria de Stat și modul de implementare a legislației privind salarizarea funcționarilor publici. Din aceasta rezultă că sectorul asociativ poate influența luarea deciziilor prin implicare nemijlocită.

Inițial, studiile elaborate la acest subiect includeau un șir de recomandări pentru toate structurile statului, inclusiv pentru structurile asociative. Acestea făceau referință la depășirea divergențelor dintre membrii săi și formularea pozițiilor comune referitor la obiectul consultării, reprezentanții Asociațiilor

autorităților care urmau să participe în comisiile de consultare și în grupurile comune de lucru trebuiau să aibă un mandat clar și să reprezinte pozițiile comune din partea tuturor autorităților locale, nu doar poziția propriilor localități, iar capacitățile autorităților locale și ale structurilor lor asociative trebuiau consolidate, pentru a fi capabile să participe efectiv la procesul de consultare [5, p.30].

Însă, în continuare, se depistează anumite scăpări. Acestea sunt legate de publicarea unor proiecte fără consultarea APL, chiar dacă problema pusă în discuție este nemijlocit legată de interesul local, lipsa unui mecanism instituționalizat de consultare a autorităților administrației publice locale, la adoptarea actelor normative și a deciziilor din domeniu, obligarea de consultare fiind doar o formalitate, se pierde legătura dintre Guvern și autoritățile locale atunci când proiecte se publică pe site-ul gov.md, după care se publică imediat. Este oportun ca autoritățile locale să fie consultate nu numai după ce proiectul unei legi a fost elaborat, ci să fie implicate de la etapa incipientă, din momentul conceptului, până pe parcursul etapelor de elaborare a proiectului.

Cu regret, constatăm totuși o lipsă de comunicare și consultare la timp și adecvată a autorităților publice locale ce diminuează considerabil procesul de luare a deciziilor în legătură cu autoritățile publice locale. O serie de legi care au un impact direct asupra comunităților locale, continuă să fie adoptate fără consultarea autorităților locale. Problemele țin de lipsa de colaborare, de ajutor reciproc, care considerabil afectează autoritatea guvernului și perpetuează practica de adoptare a unor decizii guvernamentale contrare drepturilor legitime ale autorităților centrale și principiilor constituționale ale autonomiei locale. În calitate de exemplu, menționăm adoptarea Hotărârii Guvernului nr. 99 din 16.02.2010, prin care autoritățile publice locale, în mod direct, se obligă să-și reducă încă o dată statele și cheltuielile de personal [4]. În afară de faptul că o astfel de indicație în privința autorităților locale este contrară Cartei Europene a Autonomiei Locale [2] și Legii privind Administrația publică locală (art.14) [2], acest document demonstrează lipsa coordonării între autoritățile centrale și cele locale. În acest sens, Guvernul poate obliga prin astfel de acte doar autoritățile centrale care se află în subordinea sa direct, dar nici într-un caz nu poate da indicații autorităților locale care, potrivit legii, nu sunt în subordinea Guvernului.

Procedura de consultare a autorităților locale ar trebui să fie văzută de către Guvern nu doar ca o obligație, ci și ca o oportunitate deosebită de a fi informat și de a adopta decizii care reflectă cel mai bine necesitățile și posibilitățile reale la nivel local.

Referințe:

1. Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, ratificată de către Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1253-XIII din 16.07.1997. În: *Tratate Internaționale*. Chișinău, 1999, vol.14.

2. Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.32-35/116 din 09.03.2007.
3. Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435-XVI din 28.12.2006. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.29-31/91 din 02.03.2007.
4. Hotărârea Guvernului nr. 99 din 16.02.2010 cu privire la aprobarea limitelor numărului de unități de personal și ale cheltuielilor de personal în sectorul bugetar pentru autoritățile administrației publice centrale și locale pe anul 2010. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 27-28/138 din 19.02.2010.
5. BESCHIERU, Ion. Mecanisme de consultare și dialog între Guvern și autoritățile publice locale. În: *Politici Publice*, 2009, nr.1, p.5.
6. Ședința de constituire a Asociației Președinților Raional în cadrul CALM. http://www.dubasari.md/news/sedinta_de_constituire_a_asociației_presedintilor_raionali_in_cadrul_calm/2012-05-30-1104